

УДК 343.983.22

Сергій Валерійович МЕЛЬНИК,

*завідувач сектору балістичного обліку
відділу криміналістичних видів досліджень
Харківського науково-дослідного
експертно-криміналістичного центру МВС України;*

Олексій Віталійович ЛАВРИНЕНКО,

*головний судовий експерт сектору дослідження зброї
відділу криміналістичних видів досліджень
Харківського науково-дослідного
експертно-криміналістичного центру МВС України*

ПРОБЛЕМАТИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЇ ЗБРОЇ КАЛІБРУ 4 ММ ДЛЯ СТРІЛЬБИ ПАТРОНАМИ ФЛОБЕРА

Револьвери під патрон Флобера калібру 4 мм дуже популярні в Україні через доступність та відсутність реєстрації. На просторах інтернету багато матеріалів про застосування цієї зброї проти людини та про збільшення потужності патронів до неї. Відомі випадки спричинення значних ушкоджень людині із проникненням у внутрішні органи крізь значний шар шкірно-м'язового покрову та тяжкими наслідками при використанні цієї зброї навіть зі стандартними патронами. Водночас, досі не вирішене питання криміналістичної класифікації револьверів калібру 4 мм під патрон Флобера.

Ці револьвери мають усі конструкційні ознаки вогнепальної зброї і, згідно інформації виробників, призначені для тренувальної та розважальної стрільби поза спеціальних приміщень і майданчиків (тирів, стрільбищ), тобто, призначені для ураження цілей на відстані за рахунок сили тиску газів, які утворюються при згорянні металюї речовини. Конструкція цих револьверів дозволяє використовувати камори барабана в якості зарядних камер для роздільного заряджання із використанням значної кількості металюїного заряду, а патрони до цих револьверів дозволяють легко додавати у них значну кількість металюїного заряду, навіть без використання будь-яких інструментів. Надійність конструкції цієї зброї при неодноразовому проведенні пострілів із забезпеченням снарядом енергетичних характеристик, достатніх для ураження живої цілі підтверджена багатьма дослідженнями. Таким чином, ця зброя має усі ознаки вогнепальної. Але, по-перше, відповідно до методики [1, п. 7.4.4], при дослідженні, для експериментальної стрільби повинні використовуватися стандартні патрони (без додавання заряду), по-друге, методика [1, п. 7.4.5] не передбачає

застосування при дослідженні цієї зброї способу роздільного заряджання, що унеможливорює отримання достатніх для ураження живої цілі енергетичних характеристик вистріляних снарядів і визнання цієї зброї вогнепальною.

Трапляються випадки вилучення та надходження на дослідження патронів Флоберу калібру 4 мм у гільзах яких збільшена кількість металюїної речовини. Для визначення уражаючих властивостей цих патронів, використовуються стандартні револьвери під патрон Флобера калібру 4 мм. При експериментальній стрільбі такими патронами зафіксована швидкість вистрілених снарядів у діапазоні 202–292 м/с і їх питома кінетична енергія сягає від 0,67 Дж/мм² до 1,39 Дж/мм², що дає підставу визнавати такі патрони нестандартними боєприпасами. Виникає колізія – зі зброї проведена стрільба патронами, які є боєприпасами, отримані характеристики вистрілених снарядів достатні для ураження живої цілі, а зброя, з якої вони вистрілені і завдяки якій отримані ці енергетичні характеристики вистрілених снарядів – не вогнепальна, бо для вирішення питання щодо віднесення її до категорії вогнепальної, ці результати не можна враховувати, а потрібно стріляти виключно стандартними патронами.

Для вирішення викладеного питання пропонується за аналогією до положень методики [2] два доповнення у методику [1]. Перше – у п. 7.4.4 додати абзац наступного змісту: «Якщо конструктивні особливості штатних патронів до досліджуваної зброї дозволяють збільшувати кількість заряду, при недостатності енергетичних характеристик вистрілених снарядів, експериментальну стрільбу необхідно продовжувати зі збільшенням кількості заряду у патронах до отримання достатніх для ураження живої цілі енергетичних характеристик вистрілених снарядів або до повного заповнення гільзи патрону». Друге – у п. 7.4.5 додати абзац наступного змісту: «Спосіб роздільного заряджання застосовується у випадку, якщо при стрільбі штатними патронами енергетичні характеристики вистрілених снарядів недостатні для ураження живої цілі, а конструктивні особливості зброї дозволяють використовувати для стрільби спосіб роздільного спорядження із використанням усіх частин штатних патронів та збільшенням кількості заряду».

У разі прийняття запропонованих доповнень до методики [1], одночасно із їх прийняттям необхідно розглянути питання щодо розширення переліку категорій вогнепальної зброї новою категорією, наприклад, «тренувально-розважальна зброя», до якої має бути віднесена зброя калібру 4 мм під патрони Флобера, призначена для тренувальної та розважальної стрільби поза спеціальних приміщень і майданчиків (тирів, стрільбищ).

Крім викладеного, враховуючи реальну небезпеку такої зброї, важливим є питання контролю за обігом, використанням та зберіганням цього виду зброї і патронів до неї, для чого можливо запропонувати для реалізаторів та власників: ввести облік продажу-придбання та простої реєстрації цієї зброї (лише паспортні дані та модель і номер зброї, без оформлення будь-яких дозволів), визначення та застосування санкцій за неправильне використання, зберігання і внесення змін у конструкцію цього виду зброї і патронів до неї, а також для виробників: встановлення додаткових вимог до конструкції цієї зброї, направлених на послаблення конструкції, наприклад, виготовлення барабанів з менш міцних матеріалів, зменшення зовнішньої товщини стінок камор барабанів, зменшення довжини барабану до довжини штатних патронів, збільшення діаметру камор барабану в передній частині тощо.

Список бібліографічних посилань: 1. Гамов Д. Ю. Методика встановлення належності об'єкта до вогнепальної зброї та його придатності для стрільби (проведення пострілів) / ДНДЕКЦ МВС України ; ДЕЗП Мін'юсту України. Київ, 2012. 34 с. 2. Методика криміналістичного дослідження газових пістолетів та револьверів / ДНДЕКЦ МВС України ; ДЕЗП Мін'юсту України. Київ, 2000. 10 с.

Одержано 12.10.2019

УДК 343.982.358:683.33

Денис Сергійович МІЛЛЕР,

*старший судовий експерт відділу трасологічних досліджень
лабораторії криміналістичних видів досліджень
Дніпропетровського науково-дослідного
експертно-криміналістичного центру МВС України*

ВИЗНАЧЕННЯ СПРАВНОСТІ (ПРАЦЕЗДАТНОСТІ) ЗАМКІВ

У криміналістиці, питання справності (працездатності) замків виникають у багатьох випадках при їх дослідженні. Розглянемо три найбільш поширені визначення справності замку, викладені у наукових працях.

Розпочнемо з визначення, викладеного авторським колективом у складі В. Е. Бергер, Г. В. Прохоров-Лукин, Н. П. Молибога [1, с. 59], які у своїх працях надають наступне визначення – «під справністю промислових виробів (у тому числі замків) прийнято розуміти відповідність технічних характеристик усіх деталей і механізмів конкретного об'єкту вимогам ДСТУ, ТУ, які відносяться до